

Alþingi
Erindi nr. P 135/2411
komudagur 28.4. 2008

Nefndasvið Alþingis
Menntamálanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 23. apríl 2008

Efni: Umsögn BSRB um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 80/1996, um framhaldsskóla.

BSRB hefur borist til umsagnar frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 80/1996, um framhaldsskóla.

BSRB tekur undir þau sjónarmið sem fram koma í frumvarpinu.

Fyrir hönd BSRB

Helga Jónsdóttir
Helga Jónsdóttir,
framkvæmdastjóri BSRB

Til Nefndasviðs Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 80/1996 um framhaldsskóla. Þskj. 53 – 53. mál 135. löggjafarþings.

Reykjavík, 26. mars 2008

Til þess að framhaldsskólinn sé opinn öllum er mikilvægt að kostnaður hindri fólk ekki í að hefja nám. Undirritaður er því hlynntur þeirri breytingu á framhaldsskólalögum sem fram kemur í frumvarpinu.

Nauðsynlegt er að bæta skólunum það tekjutap sem þeir verða fyrir vegna þessara breytinga.

Virðingarfyllst,

Gísli Ragnarsson, skólameistari
Fjölbrautaskólans við Ármúla

Alþingi
Erindi nr. P 135/1783
komudagur 12.3.2008 Framhaldsskólinn í
Austur-Skaftafellssýslu

Alþingi
Menntamálanefnd
150 Reykjavík

Hornafirði 11.3. 2008

Til skólans barst bréf sem er dagsett 4.3. 2008 þar sem óskað er eftir umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um framhaldsskóla, 53. mál, afnám innritunar- og efnisgjalda.

Tekið er undir það að æskilegt sé að kostnaður nemenda á framhaldsskólastigi sé sem minnstur en jafnframt bent á að tryggja þarf skólunum fé til að standa straum af viðbótarkostnaði.

Óskað er eftir því að nafn skólans sé ritað án styttingar í bréfhausi eða þá notuð styttingin FAS

F.h. Framhaldsskólans í Austur-Skaftafellssýslu

Eyjólfur Guðmundsson skólameistari

Alþingi
Erindi nr. P 135/2208
komudagur 14.4.2008

Skrifstofa rektors

Alþingi - nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Akureyri, 10. apríl 2008
Tilv.: 0803020

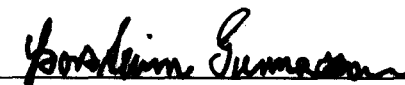
Efni: Frumvarp til laga framhaldsskóla, 53. mál, afnám innritunar- og efnisgjalda.

Háskólinn á Akureyri þakkar fyrir tækifærið að fá að senda umsögn um ofangreint frumvarp til laga.

Háskólinn á Akureyri styður umrætt frumvarp þess efnis að nám á framhaldsskólastigi skuli vera nemendum að kostnaðarlausu þ.e. að óheimilt verði að krefja nemendur eða forráðamenn þeirra um greiðslur fyrir kennslu, námsgögn eða annað efni sem nemendum er skylt að nota í námi sínu. Með frumvarpinu er lagt til að nám á framhaldsskólastigi verði skilgreint með sama hætti og nám á grunnskólastigi hvað umræddan kostnað varðar.

Háskólinn telur jafnframt brýnt að ríkisvaldið tryggi framhaldsskólum hærri fjárveitingar til þess að gera þeim kleift að mæta annars vegar þeim útgjöldum sem verða vegna kaupa á kennslubókum og efni til verklegrar kennslu og hins vegar því tekjutapi sem af lagabreytingunni hlýst með niðurfellingu skrásetningar- og endurinnritunargjalda.

Virðingarfyllst,

Þorsteinn Gunnarsson, rektor

Árni Þór Finnsson f.h.
Nemendafélagsins á Bifröst

Pskj. 53 – 53. mál, um breytingu á lögum nr. 80/1996, um framhaldsskóla.

1. gr.

Engar athugasemdir verða gerðar við 1. gr. um að 2. og 3. mgr. 7. gr. laganna falli brott.

2. gr.

Undirritaður fagnar og gerir engar athugasemdir við innihald 2. gr., hins vegar leggur hann til nýtt orðalag á viðkomand grein.

Breytingartillaga:

1. mgr. verður:

„Kennsla og námsgögn skv. aðalnámskrá skal veitt nemendum í framhaldsskólum að kostnaðarlausu frá Ríkinu og er óheimilt að krefja nemendur eða forráðamenn þeirra um greiðslur fyrir kennslu, námsgögn eða annað efni sem nemendum er skylt að nota í námi sínu og samrýmist ákvæðum laga þessara og aðalnámskrá.“

2. mgr. fellur brott.

Undirritaður telur að um endurtekningu sé að ræða með 2. mgr. og í því ljósi sé hægt að fella 2. mgr. brott og bæta við 1. mgr. líkt og lagt er til hér að ofan.

Í grein Hjördísar Hákonardóttur, Tungutak lögfræðinnar, í afmælisriti Gizurar Bergsteinssonar, segir hún m.a á bls. 269.: „*Meginmarkmiðið hlýtur að vera að boðið, bannið eða leiðbeiningin komist sem best til skila [...], en tvítekning vekur óvissu.*“

Tekur undirritaður undir orð Hjördísar.

3. gr.

Engar athugasemdir.

F.h. Nemendafélagsins á Bifröst
Árni Þór Finnsson

Alþingi
Erindi nr. Þ 135/1879
komudagur 26.3.2008

Heimili og skóli
Landssamtök foreldra

Reykjavík 17. mars 2008

Nefndasvið Alþingis
Menntamálanefnd
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 80/1996, um framhaldsskóla, þskj. 53 - 53. mál, afnám innritunar – og efnisgjalda

Heimili og skóli – landssamtök foreldra styður frumvarp til laga um framhaldsskóla, 53. mál, afnám innritunar- og efnisgjalda.

Það er mat stjórnar Heimilis og skóla – landssamtaka foreldra (sjá umsögn H&S um frumvarp til laga um framhaldsskóla, dags. 22.01.08) að þar sem stefna okkar á Íslandi sé að framhaldsskólinn sé í raun fyrir alla nemendur þá hefði mögulega þurft að stíga stærri skref en gert er í frumvarpinu til að tryggja jafnræði til aðgengis og þátttöku í námi á framhaldsskólastigi. Má í því sambandi helst nefna gjaldfría skóla fram að 18 ára aldri, þ.e. engin skólagjöld og frí námsgögn.

Að mati samtakanna er mikilvægt að kveða afdráttarlaust á um það að kostnaður við námsgögn skuli vera hluti af rekstri framhaldsskóla eins og gert er ráð fyrir í breytingartillögunni.

Virðingarfyllt,
fyrir hönd Heimilis og skóla

Björk Einarisdóttir,
framkvæmdasjóri

Menntamálanefnd Alþingis

Menntaskólanum Hraðbraut hefur borist frá nefndinni frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 80/1996 um framhaldsskóla. Þingskjalið er nr. 53. Óskað er umsagnar um breytinguna.

Í 2. grein segir:

„Kennsla í framhaldsskólum skal veitt nemendum að kostnaðarlausu og er óheimilt að krefja nemendur eða forráðamenn þeirra um greiðslu fyrir kennslu, námsgögn eða annað efni sem nemendum er skylt að nota.“

Síðan segir í greinargerð með lagafrumvarpinu: „Frumvarpið gerir ráð fyrir að námsgögn í framhaldsskólum verði nemendum að kostnaðarlausu.“

Annars vegar er verið að tala um „kennslu“ og hins vegar um „námsgögn.“ Teljum við þetta ruglingslegt og vekja spurningar, m.a.:

Ef markmið þessarar lagabreytingar er að stöðva greiðslur frá nemendum fyrir efnisnotkun í skólum, þá gerum við ekki athugasemd við það.

Ef markmiðið er að veita nemendum ókeypis allar skólabækur þá teljum við að farsælla væri að veita nemendum styrk til bókakaupa eftir að þeir hafa náð einhverjum lágmarks námsárangri (svipað og gert er með námslán).

Ef markmiðið með þessari lagabreytingu er að enginn greiði fyrir kennslu í framhaldsskólunum („kennsla í framhaldsskólum skal veitt nemendum að kostnaðarlausu“) og þar með að einkaskólum verði óheimilt að innheimta skólagjöld erum við alfarið á móti slíku. Verði slík leið farin er algerlega öruggt að ógerlegt væri að reka skóla eins og Menntaskólann Hraðbraut sem reiðir sig á skólagjöld nemenda enda fær skólinn framlag frá ríkinu sem er lægra en það framlag sem lægst er greitt til skóla í eigu ríkisins. Vegna eðlis námsskipulagsins í skólanum er nauðsynlegt að nemendafjöldi sé mjög lítil (um 200 að hámarki). Fari nemendafjöldi mikið yfir þennan fjölda mun skólinn ekki geta veitt nemendum þann stuðning sem nauðsynlegur er til að starfið gangi farsællega. Skólinn er því, vegna nauðsynlegrar smæðar sinnar, afar óhagkvæm rekstrareining í samanburði við þá skóla sem stærri eru. Hann verður því að reiða sig á skólagjöld frá nemendum.

Virðingarfyllt,
Menntaskólinn Hraðbraut

Ólafur Haukur Johnson
skólastjóri

Alþingi
Erindi nr. P 135/1820
komudagur 14.3.2008

135. löggjafarþing 2007 – 2008

Reykjavík 13. mars 2008

þskj. 53 – 53. mál

Umsögn um frá Menntaskólanum við Hamrahlíð

Sigurborg Matthíasdóttir

Rector

Stjórnendur Menntaskólans við Hamrahlíð fagna framkomnu frumvarpi til laga um framhaldsskóla, 53. mál, afnám innritunar- og efnisgjalda.

Í heild líst okkur vel á þessar frumvarpið og teljum það til bóta. Við leggjum þó áherslu á að skólunum verði bætt það tekjutap sem fyrirsjáanlega yrði við niðurfellingu skólagjalda. Við leggjum einnig áherslu á að ekki verði skertur möguleiki kennara til þess að velja þau námsgögn sem þeir telja best á hverjum tíma. Því teljum við orðalagið „leggja til“ í 2. mgr. 2. gr. orka tvímælis þar sem þar gæti verið vísað til einhverskonar miðstrýrðrar samningar og dreifingar námsgagna. Einnig teljum við að skoða þurfi hvernig þessum málum yrði fyrirkomið varðandi öldungadeildir en þar taka nemendur meiri þátt í kennslukostnaði en dagskólanemendur.

Athugasemdir við einstakar greinar:

2. gr.

Fella brott *leggja til* í 2. mgr. 2. gr. í setningunni *Ríkinu er skylt að leggja til og kosta...*

Virðingarfyllst

Sigurborg Matthíasdóttir

rektor Menntaskólans við Hamrahlíð

Nefndasvið Alþingis,
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík.

Reykjavík, 26. mars 2008.

Umsögn um frumvarp

að breytingu á lögum nr. 80/1996 um framhaldsskóla.

53. mál, afnám innritunar og efnisgjalda.

134. löggjafarþing 2007-2008, þskj. 53.

Almennar athugasemdir

Meginatriði í starfi Stúdentaráðs Háskóla Íslands er hugmyndin um jafnrétti allra til náms, óháð kyni, kynhneigð, efnahag eða stöðu að öðru leyti. Gjaldfrjáls menntun er í því ljósi eitt helsta baráttumál stúdenta og í raun samfélagsins alls, þar sem gildi menntunar fyrir samfélagið í heild verður ekki ofmetið.

Í þessu samhengi fagnar Stúdentaráð fyrirbyggjandi lagafrumvarpi sem stefnir að því að fella niður innritunargjöld í framhaldsskólum og því að hinu opinbera verði skylt að kosta kennslu- og námsgögn. Verulegur kostnaður fylgir því að stunda nám í framhaldsskóla og er í tilviki framhaldsskólanema um að ræða þjóðfélagshóp sem hefur lítlar sem engar tekjur og á almennt ekki rétt á námslánum frá Lánasjóði íslenskra námsmanna. Þessum hópi er þrátt fyrir þetta gert að greiða fullt verð fyrir námsbækur.

Stúdentaráð vill einnig minna á ákvæði 2. mgr. 76. gr. stjórnarskrárinnar sem og jafnræðisreglu 65. gr. Þó að núverandi fyrirkomulag standist líklega lágmarkskröfur stjórnarskrárinnar og ekki sé um að ræða eiginleg skólagjöld, heldur innritunargjöld (þ.e. þjónustugjöld í merkingu stjórnsýsluréttar) er rétt að fjalla stuttlega og minna á tengsla ofangreindra stjórnarskrárákvæða við skólagjöld og gjaldfrjálsa menntun.

Vel er hægt að færa rök fyrir því að það að velta kostnaði við menntun yfir á nemendurna geti talist mismunun á grundvelli efnahags.¹ Í athugasemdum með 14. gr. frumvarpsins sem varð að stjórnarskipunarlögum nr. 97/1995 kemur fram að tryggingin, sem er ætlast til að þessi regla (nú 2. mgr. 76. gr. stjkskr.) veiti, er m.a. að engan mætti útiloka frá almennri menntun með því að áskilja greiðslu skólagjalda fyrir hana.² Hér er tvennt að athuga. Í fyrsta lagi vísar frumvarpið til *almennrar menntunar* (en til almennrar menntunar telst m.a. almennt nám á framhaldsskólastigi, sjá álit umboðsmanns Alþingis 2. apríl 2007 nr. 4650 og 5729/2006). Í öðru lagi má sjá að stjórnarskrárgjafinn viðurkennir að hægt sé að *útiloka* ákveðna einstaklinga frá menntun með því að áskilja greiðslu skólagjalda, og tengir því umræðuna um skólagjöld beint við umræðu um jafnrétti til náms óháð efnahag.

¹ Rhona K. Smith, *Textbook on International human Rights*, 2.útgáfa. 2005, bls. 312.

² Alþt. 1994-1995 A-deild bls. 2110.

Sömuleiðis má minna á ákvæði alþjóðasamninga á sviði mannréttinda sem íslenska ríkið hefur undirgengist og viðurkennt er að hafa skuli til hliðsjónar við túlkun stjórnarskrárinnar.

Öll börn í aðildarríkjum að Samningi SP um efnahagsleg, félagsleg og menningarleg réttindi frá 1966 (svb. auglýsingu í C-deild stjórnartíðinda nr. 10/1979, hér eftir SEFMR) eða Barnasáttmála SP eiga rétt á ókeypis grunnskólamenntun.³ Er þessi regla afdráttarlaus sbr. a.lið 2. mgr. 13. gr. SEFMR og a.lið 1. mgr. 28. gr. Barnasáttmálans. Samningarnir kveða hins vegar ekki jafn fast að orði varðandi önnur skólastig. Skv. b.lið 2. mgr. 13. gr. SEFMR skulu ríki koma á ókeypis framhaldsmenntun í áföngum og í b.lið 1. mgr. 28. gr. Barnasáttmálans er ríkjum gert skylt að tryggja að öll börn eigi kost á framhaldsmenntun svo sem með því að bjóða ókeypis menntun. Varðandi háskólastigið skilur á milli samninganna. Við gerð Barnasáttmálans var ákvæði um að stefna skuli að ókeypis háskólanámi hafnað að kröfu Bretlands.⁴ En í c.lið 2. mgr. 13. gr. SEFMR kemur fram að æðri menntun skuli gerð öllum jafn aðgengileg, einkum með því að koma á ókeypis menntun á áföngum. Stefna samningsákvæðanna er þó skýrlega að koma á ókeypis menntun og undantekningar og fyrirvarar í ákvæðunum eiga alls ekki við í tilviki þróaðra og auðugra ríkja líkt og Íslands.

Meginreglan um ókeypis menntun er ekki aðeins talin fela í sér ókeypis kennslu heldur einnig að ríkið skuli taka á sig ýmsan aukakostnað tengdan námi s.s. kostnað við ritföng og námsbækur og jafnvel skólabúninga (sáu þeir skylda) og flutninga (skólaakstur) til og frá skóla, a.m.k. á grunnskólastigi. Meginatriðið er að slakur fjárhagur nemandans á ekki að koma í veg fyrir skólasókn og ríkið ber ákveðnar skyldur til að koma í veg fyrir að svo verði.⁵ Ekki verður séð, í ljósi þess að framhaldsskólamenntun fellur undir 2. mgr. 76. gr. stjórnarskrárinnar, að önnur sjónarmið eigi við að þessu leyti um grunnskóla og framhaldsskóla.

Að lokum verður einnig minnt á að Stúdentaráð hafnar alfarið upptöku skólagjalda svo og aukinna gjaldheimilda á háskólastigi. Meginreglan um jafnrétti til náms á jafnt við á öllum skólastigum og Stúdentaráð hvetur löggjafann til þess að hafna öllum tilraunum til þess að velta auknum kostnaði við nám á háskólastigi yfir á nemendur.

Ekki er talin ástæða til athugasemda við einstakar greinar frumvarpsins.

Virðingarfyllt,

Kári Hólmur Ragnarsson, varaformaður SHÍ.

³ G. van Bueren, *The International Law on the Rights of the Child*. 1995, bls. 235.

⁴ van Bueren, sama rit, bls. 236.

⁵ Rhona K. Smith, *Textbook on International human Rights*, 2.útgáfa. 2005. bls. 312.

Alþingi
Erindi nr. Þ 135/1886
komudagur 27.3.2008

Neskaupstað 26.03.2008.

Sendandi:

Verkmenntaskóli Austurlands

Olga Lís Garðarsdóttir

Skólameistari

Umsögn um frumvarp til laga um framhaldsskóla, 53. Mál, afnám innritunar og efnisgjalda.

Frí námsgögn (bækur og pappír) eru okkur að skapi og styðjum við þær hugmyndir heilshugar.

- 1. Gr. Verkmenntaskóli Austurlands er lítil skóli og það er ljóst að okkar hálfu að efnisgjald þarf að vera skylda meðal allra ríkisskólanna. Það henta okkur ekki að hafa val um hvort skólar leggja á efnisgjald eða ekki.**

VA er með iðnnám og þar er efniskostnaður mikill. Miða þarf efnisgjald við raunkostnað sem er breytilegur eftir árum, ef sett er þak á þann kostnað þarf ríkið að greiða mismun innheimtu efniskostnaðar og raunkostnaðar.